

Kallelse

Sammanträdesdatum 2015-04-22

Tid

Kl 16:00

Plats

Grefabs lokaler, Norra Hamngatan 40

Ledamöter

Arne Lindström, ordförande
Hasse Andreasson, 1:e vice ordförande
Christina Backman, 2:e vice ordförande
Johnny Bröndt
Eje Engstrand
Inger René
Ralf Lorentzon
Kajsa Tholén

Göteborg
Göteborg
Göteborg
Göteborg
Ale
Partille
Mölnadal
Personalrepresentant

Övriga

Ann-Christine Alkner-Dahl, VD
Thomas Ödlund, Teknisk chef
Lisbeth Schelander, controller
Johan Hörnberg, sekreterare

Förslag till Föredragningslista

Sammanträdesdatum 2015-04-22

1. Fastställande av föredragningslista
2. Val av justerare
3. Godkännande av protokoll (bilaga 1 och 2)
4. Rapport kartläggning av utbildningsbehov kopplat till intern styrning och kontroll. (PM 8/15)
5. Uppföljningsrapport 1 2015 (PM 9/15)
6. Genomförandeplan Miljöåtgärder 2015-2016 (PM 10/15)
7. Arbetsmiljö
8. Övriga frågor

REFAB
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB

PROTOKOLL (2)
Fört vid sammanträde med
styrelsen för Grefab 2015-03-04

Tid: Klockan: 15:15 – 16:05

Plats: Grefab:s kontor, Norra Hamngatan 40, Göteborg

Närvarande: **Ledamöter**

Arne Lindström, ordf.	Göteborg
Hasse Andreasson, 1:e vice ordf.	Göteborg
Christina Backman, 2:e vice ordf.	Göteborg
Jonny Bröndt	Göteborg
Eje Engstrand	Ale
Inger René	Partille
Ralf Lorentzon	Mölnadal

Personalrepresentant,
Kajsa Tholén, Vision

Övriga
Ann-Christine Alkner-Dahl, VD
Thomas Ödlund, teknisk chef
Lisbeth Schelander, controller

Johan Hörnberg, sekreterare

§ 1 Fastställande av dagordning

Arne Lindström öppnade sammanträdet och hälsade alla välkomna.
Dagordningen godkändes.

§ 2 Val av justerare

Att jämte ordförande justera dagens protokoll utsågs Christina Backman.

§ 3 Föregående möts protokoll

Protokoll från styrelsemöte den 4 februari 2015 antecknades och lades till handlingarna.

AL

§ 4

Konstituering av styrelsen, lekmannarevisorer och suppleanter

Det antecknades att följande styrelseledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter utsetts av respektive kommunfullmäktige intill dess nästa årsstämma har hållits:

Ledamöter

Arne Lindström	Göteborg
Christina Backman	Göteborg
Hasse Andreasson	Göteborg
Johnny Bröndt	Göteborg
Eje Engstrand	Ale
Inger René	Partille
Ralf Lorentzon	Mölndal

Lekmannarevisorer

Vivi-Ann Nilsson, Göteborg
Claes-Göran Lans, Göteborg

Suppleanter

Torbjörn Rigemar, Göteborg
Peter Eckerström, Mölndal

§ 5

Val av ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande

Styrelse beslutade att utse Arne Lindström till ordförande, Hasse Andreasson till 1:e vice ordförande och Christina Backman till 2:e vice ordförande.

§ 6

Firmateckning

Styrelsen beslutade efter korrigering av utsänd handling (PM 3/14):

att firman tecknas, förutom av styrelsen i sin helhet, av styrelsens ledamöter, Arne Lindström, Christina Backman, Hasse Andreasson, Johnny Bröndt, Eje Engstrand, Inger René, Ralf Lorentzon, två i förening samt av verkställande direktören Ann-Christine Alkner-Dahl i förening med antingen ordföranden Arne Lindström, 1:e vice ordföranden Hasse Andreasson eller 2:e vice ordföranden Christina Backman.

att uppdra åt verkställande direktören att för sin del delegera firmateckning vad avser påtecknande av avtal, placering av överlikviditet, upptagande av lån samt tecknande av kassa, bank och plusgiro, de sistnämnda (kassa, bank och plusgiro), två i förening,

att förklara denna paragraf för omedelbart justerad.

§ 7

Styrelsens arbetsordning

Styrelsen beslutade i enlighet med utsända handlingar (PM 4/15 med bilagor) att fastställa styrelsens arbetsordning med det tillägg att konsekvensen av beslutet att utse 2:e vice ordförande arbetas in i texten

AL

samt att VD åtog sig att återkomma vid nästa styrelsemöte med korrigerad handling för beslut.

§ 8

Arvoden

Det antecknades att stämman beslutade att styrelseledamöter samt förtroendevalda lekmannarevisorer och suppleanter äger rätt till ersättning enligt av Göteborgs Stads handling 2014 nr 167 Arvoden och gruppindelning av de kommunala bolagen i enligt med kallelsen till bifogad styrelsehandling (PM 5/15).

§ 9

Förslag till sammanträdesdagar och årsstämma 2015-2016

Styrelsen beslutade i enlighet med utsänd handling (PM 6/15) med de tillägg att strategidagar förläggs till den 20 och 21 augusti 2015 samt att styrelsemötet den 26 augusti 2015 flyttas till att hållas i samband med strategidagarna samt att presidiet åtog sig att återkomma vid senare tillfället med förslag på plats och innehåll.

Styrelsen antog endast mötet den 22 april 2015, samt strategidagarna. Presidiet fick i uppdrag att återkomma med nya förslag på sammanträdesdatum, som inte innebär styrelsemöten på onsdagar, då Hasse Andresson är förhindrad att delta den veckodagen.

§ 10

Budgetuppföljning, januari 2015

Lisbeth Schelander redogjorde för budgetuppföljning, januari 2015, i enlighet med utsänd handling (PM 7/15).

Styrelsen beslutade att godkänna budgetuppföljning januari 2015.

§ 11

Genomförandeplan Miljöåtgärder 2015 - 2016

Thomas Ödlund gav information om det pågående arbetet med den tidigare under 2014 beslutade handlingsplanen avseende miljöåtgärder. Arbetet har nu i samråd med Miljöförvaltningen övergått i en fas att ta fram en Genomförandeplan Miljöåtgärder 2015 – 2016 i syfte att börja kartlägga vilka åtgärder och vilken omfattning det kan handla om. Förslag till Genomförandeplan Miljöåtgärder 2015 – 2016 återkommer till styrelsen för beslut den 22 april 2015. Styrelsen förde en diskussion.

Styrelsen antecknade informationen.

AL

§ 12

Arbetsmiljö

Thomas Ödlund gav information om hur bolagets arbetsmiljöarbete fortlöper.

Styrelsen antecknade informationen.

§ 13

Övriga frågor

- *Bolagsutredningen:* Ann-Christine Alkner-Dahl och Arne Lindström gav information från ägarråd den 26 februari 2015. Där de redogjorde och vann stöd för behovet att "frysa" delar av pågående utredningsuppdrag från KF inom ramen för bolagsutredningen med anledning av pågående förundersökning och utredningen avseende polisanmälan mot fd VD, och andrahandsarrendeutredningen tillsammans med Fastighetskontoret och därtill knutna oklarheter i bolagets tillgångsmassa samt utredningen för att klarlägga omfattningen av miljöansvaret anknutet till miljöförvaltningens föreläggande för miljöåtgärder. Samt att sammantaget medför dessa parallella processer vid sidan av att leda bolagets verksamhet att utrymmet för ytterligare utredning i nuläget även bedöms som begränsat. Styrelsen förde en diskussion.

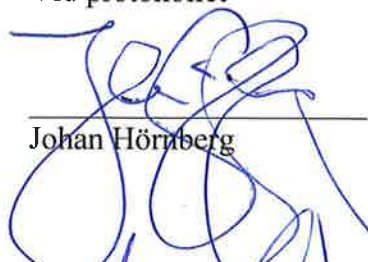
Styrelsen antecknade informationen.

- Nästa styrelsesammanträde är onsdagen den 22 april 2015 klockan 16:00.

Styrelsen antecknade informationen.

Ordförande Arne Lindström förklarade sammanträdet avslutat.

Vid protokollet

Johan Hörnberg
Justeras

Arne Lindström

Christina Backman.

REFAB
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB

PROTOKOLL
Fört vid årsstämma för
REFAB Göteborgsregionens
Fritidshamnar AB
2015-03-04

Tid: Klockan 15:00 - 15:05

Plats: REFAB:s kontor, Norra Hamngatan 40, Göteborg

Närvarande: **Aktieägarna**
Göteborgs Stadshus AB genom Marina Johansson (fullmakt)
Mölnbals kommun genom Bernt A Runberg (fullmakt)
Ale kommun genom Jan Skog (fullmakt)
Partille kommun genom Kaj Nämvik (fullmakt)

Övriga

Arne Lindström
Hasse Andreasson
Christina Backman
Johnny Bröndt
Eje Engstrand
Inger René
Ralf Lorentzon
Claes Göran Lans
Kajsa Tholén
Ann-Christine Alkner-Dahl

Johan Hörnberg, sekreterare

§ 1 Årsstämmans öppnande

Årsstämman öppnades av Arne Lindström. Det antecknades att fullmakter har ingivits där det framgår att Marina Johansson är befullmäktigad att företräda aktieägaren Göteborgs Stadshus AB, Bernt A Runberg är befullmäktigad att företräda aktieägaren Mölnbals kommun, Jan Skog är befullmäktigad att företräda aktieägaren Ale kommun och Kaj Nämvik är befullmäktigad att företräda aktieägaren Partille kommun vid stämman.

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen godkändes.

AL MD

§ 3 Val av ordförande

Arne Lindström utsågs att vara ordförande vid stämman.

§ 4 Upprättande och godkännande av röstlängd

Det antecknades att Göteborgs Stadshus AB äger 1200 aktier, Mölndals kommun 120 aktier, Ale kommun 60 aktier och Partille kommun 120 aktier.

Denna förteckning godkändes som röstlängd och det antecknades att aktierna från Göteborgs Stadshus AB, Mölndals kommun, Ale kommun och Partille kommun var representerade genom ombuden Marina Johansson, Bernt A Runberg, Jan Skog och Kaj Nämvik.

§ 5 Val av protokollsjusterare

Marina Johansson utsågs att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 6 Val av sekreterare

Johan Hörnberg utsågs att vara sekreterare vid stämman.

§ 7 Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad

Stämman förklarades vara i behörig ordning sammankallad.

§ 8 Föredragning av förvaltningsberättelse, balansräkning, resultaträkning och revisionsberättelsen, ingående i årsredovisningen

Det antecknades att förvaltningsberättelse, balansräkning, resultaträkning och revisionsberättelse, ingående i årsredovisning framlades för stämman.

§ 9 Framläggande av lekmannarevisorernas granskningsrapport

Det antecknades att lekmannarevisorernas granskningsrapport framlades för stämman.

§ 10 Beslut om fastställande av resultaträkningen och balansräkningen

Stämman beslutade fastställa den i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningen.

§ 11 Beslut angående bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen

Stämman beslutade att bolagets vinst skall disponeras i enlighet med förslag i årsredovisningen.

§ 12 Beslut om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören

Stämman beslutade bevilja ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktören för förvaltningen under verksamhetsåret 2014.

§ 13 Fastställande av styrelse-, lekmannarevisorers - och revisorsarvoden

Stämman beslutade att styrelseledamöter samt förtroendevalda lekmannarevisorer och suppleanter äger rätt till ersättning enligt av Göteborgs Stads fastställt arvodesregler i enlighet med kallelsen till bifogad handling.

Det beslutades vidare att arvode till revisorsbolag skall utgå enligt räkning.

§ 14 Rapport om respektive kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter

Det antecknades att följande styrelseledamöter utsetts av respektive kommunfullmäktige intill dess nästa årsstämma har hållits:

Ledamöter

Arne Lindström	Göteborg
Christina Backman	Göteborg
Hasse Andreasson	Göteborg
Johnny Bröndt	Göteborg
Eje Engstrand	Ale
Inger René	Partille
Ralf Lorentzon	Mölndal

§ 15 Val av auktoriserad revisor

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad har upphandlat extern revision för räkenskapsåren 2015-2018.

Stämman beslutade att till revisorsbolag utse EY (Ernst & Young) för tiden intill slutet av den årsstämma som hålls 2016 svara för den auktoriserade revisionen.

AL

MP

§ 16 Rapport om Göteborgs Stad och Mölndals Stad kommunfullmäktiges val av lekmannarevisorer och suppleanter.

Det antecknades att följande lekmannarevisorer och suppleanter utsetts av Göteborgs och Mölndals kommunfullmäktige intill dess nästa årsstämma har hållits:

Lekmannarevisorer

Vivi-Ann Nilsson, Göteborg
Claes-Göran Lans, Göteborg

Suppleanter

Torbjörn Rigemar, Göteborg
Peter Eckerström, Mölndal

§ 17 Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag

Stämman beslutade att som generellt aktieägardirektiv anta Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag enligt utskickad handling.

§ 18 Övriga ärenden

Med anledning av Inger René fråga om utvecklingen av bolagets vinst redogjorde Ann-Christine Alkner-Dahl för att vinsten ökat under de två gångna åren samt att storlekt bedöms som relevant i förhållande till bolagets omsättning.

Stämman antecknade informationen samt att inga övriga frågor förekom.

§ 19 Årsstämmans avslutning

Ordförande Arne Lindström förklarade stämman avslutad.

Vid protokollet

Johan Hörnberg

Justeras

Arne Lindström

Marina Johansson

PM till styrelsen

Utfärdat 2015-04-22

Diarienummer **0018/15**

Repronummer **8/15**

Grefab

Lisbeth Schelander

Telefon 031-3685802

E-post: lisbeth.schelander@grefab.se

Översyn av utbildningsbehov kopplat till intern styrning och kontroll

Förslag till beslut

Styrelsen för GREFAB föreslås besluta att

godkänna rapport om kartläggning av utbildningsbehov kopplat till intern styrning och kontroll.

Ann-Christine Alkner-Dahl
VD

Lisbeth Schelander
Controller/seniorkonsult

Bilaga 1 Rapport översyn av utbildningsbehov kopplat till intern styrning och kontroll

Rapport översyn av utbildningsbehov hos Grefabs anställd kopplat till internkontrollfrågor.

Ärendet

Kommunfullmäktige har beslutat att ge stadens nämnder och styrelser i uppdrag att genomföra en översyn av utbildningsbehov hos stadens anställda vad gäller internkontrollfrågor.

Bakgrund

Granskningskommissionen överlämnade i juni 2013 sitt slutbetänkande ”Tillitens gränser” till Göteborgs stad. Betänkandet innehöll tio rekommendationer till staden med syfte att minska risken för korruption, tillvarata andras erfarenheter och återskapa förtroendet för det demokratiska systemet. En av de tio rekommendationerna var att ”Skapa utbildningar och arbetsförutsättningar för professionalitet i kommunal verksamhet”.

Den 9 oktober 2014 återrapporterade kommunstyrelsen till kommunfullmäktige vilka åtgärder som vidtagits som har bäring på Granskningskommissionens tio rekommendationer. Kommunfullmäktige beslutade i samband med att återrapporten mottogs bland annat att ge nämnder och styrelser i uppdrag att genomföra en översyn av utbildningsbehoven hos stadens anställda vad gäller internkontrollfrågor.

Vad ska översynen omfatta?

Intern kontroll har idag inte bara en ekonomisk och verksamhetsmässig kontrollfunktion, utan är lika mycket ett värdeskapande instrument för ett ökat förtroende för kommunen. Med det förstärka uppdraget gällande kontroll och öppenhet betonades också vikten av att arbeta mer med etik och moralfrågor i stadens organisation.

Översynen bör därför ha ett bredare omfång än enbart utbildningsbehov i intern kontroll i strikt bemärkelse. Stadsledningskontorets bedömning är att översynen åtminstone bör omfatta följande områden: Offentlighet och sekretess, Handläggning och beslut, Att vara medarbetare, Att motverka förtroendeskadligt beteende, Inköp och upphandling samt Intern styrning och kontroll.

Vad ska översynen leda till?

Översynen ska leda till att nämnder och styrelser får en samlad bild av hur kompetenskrav och utbildningsbehov ser ut inom de ovan nämnda områdena för olika kategorier av medarbetare, inklusive chefer. Den ska också ge nämnd/styrelse en bild av på vilket sätt och i vilken omfattning förvaltningen/bolaget svarar upp mot utbildningsbehoven och om det finns eventuella kvarstående behov. Om det finns kvarstående utbildningsbehov bör översynen också omfatta en handlingsplan för hur de kvarstående utbildningsbehoven kan tillgodoses.

När ska översynen vara genomförd?

Stadsledningskontorets bedömning är att översynen bör vara genomförd och rapporterad till nämnd/styrelse senast den 31 maj 2015.

Vilken roll har Stadsledningskontoret i översynen?

Internkontrollfunktionen på Stadsledningskontorets ledningsstab kommer att följa upp att nämnder och styrelser genomför översynen och även dess resultat. Funktionen kommer också att innan sommaren 2015 sammanställa en stadenövergripande rapport till kommunfullmäktige.

Översyn av utbildningsbehov vad gäller internkontrollfrågor.

Lekmannarevisorernas granskning av bolaget 2013 konstaterade att det kvarstod ett arbete bolagets styrelse och vd att fullt ut ta hand om föregående års rekommendationer och kritik. Med anledning av detta riktade lekmannarevisorerna kritik i form av en erinran mot bolagets styrelse utifrån bristande styrning och kontroll.

Granskning av verksamhetsåret 2014 visade att bolaget bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig .

I januari 2013 startade ett arbete med att åtgärda de felaktigheter som konstaterades av revisorerna. Inom de olika områdena genomfördes utbildningar för berörd personal. Organisationen gjordes tydligare och med chefer med tydligt ansvar inom sitt respektive område. Olika administrativa processer dokumenterades och it-system infördes för att förbättra insyn, styrning och uppföljning.

Inom nedan rubricerade områden lämnas kommentarer hur bolaget har hanterat och fortlöpande hanterar information/utbildning till anställda.

Offentlighet och sekretess

- Offentlighetsprincipen
- Lagen om offentlighet och sekretess
- Informationspolicy och riktlinje för informations- och kommunikationsarbetet inom Göteborgs Stad

Information har getts till alla anställda och ges fortlöpande vid gemensamma träffar och arbetsplatsträffar, som respektive chef genomför. Registrator och administrativ samordnare har fördjupad kompetens inom området och deltar kontinuerligt i utbildningar inom området. Expertkompetens köps av stadsledningskontoret.

Handläggning och beslut

- Objektivitetsprincipen
- Likabehandlingsprincipen
- Legalitetsprincipen
- Kommunallagen och förvaltningslagen
- Risk för jäv

Berörd personal har grundläggande information inom området. Chefer har fördjupade kunskaper och anlitar vid behov expertkompetens på stadsledningskontoret.

Att vara medarbetare

- Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy samt riktlinjer
- Stadens gemensamma förhållningssätt
- Anvisningar för bisyssla

Information har getts till alla anställda vid personalmöten och konferenser, där specialister från stadsledningskontoret har medverkat.

Vid utvecklingssamtal informeras alla anställda om de regler som gäller för bisyssla.

Att motverka förtroendeskadligt beteende

- Policy och riktlinjer mot mutor
- Policy och riktlinjer för representation

Alla anställda har fått information om dessa policies.

Inköp och upphandling

- Lagen om offentlig upphandling
- Policy och riktlinjer för inköp och upphandling

De anställda, som har befogenhet att göra inköp har fått utbildning i beställningsverktyget Winst, där upphandlade leverantörer finns registrerade.

Utbildningen ges av Upphandlingsbolaget.

Interna anvisningar för inköp har också tagits fram för att underlätta för de som gör inköp, att hantera inköpsprocessen enligt gällande regler.

Intern styrning och kontroll

- Ansvar i kommunallag och aktiebolagslag för varje nämnd och styrelse att ha en tillräcklig intern kontroll
- Riktlinjer för intern kontroll
- Komponenter som kännetecknar en organisation som har god intern styrning och kontroll

Den riskanalys, som tagits fram har kommunicerats med alla anställda, bolagets samverkansgrupp och samtliga chefer. En kontinuerlig genomgång av riskanalysen görs under året tillsammans med alla chefer, med syfte att riskanalysen ska bli ett stöd och ett aktivt verktyg i det dagliga arbetet. Kompletteringar och justeringar görs då i riskanalysen, som blir ett underlag för kommande års internkontrollplan. Riskanalysen utgår från bolagets uppdrag enligt ägardirektivet.

Ledningens agerande som ett föredöme är den enskilt viktigaste faktorn för att få efterlevnad av lagar och regler inom alla beskrivna områden.

Sammanfattningsvis gör bolaget bedömningen att utbildning och information ges fortlöpande till alla anställda inom de områden, de berörs av. Resurs anlitas inom staden för områden, där bolaget saknar egen resurs eller kompetens.

PM till styrelsen

Utfärdat 2015-04-22
Diarienummer **0567/15**
Repronummer **09/15**

Grefab

Lisbeth Schelander
Telefon 031-368 58 02
E-post: lisbeth.schelander@grefab.se

Uppföljningsrapport 1 2015 bolag

Förslag till beslut

Styrelsen för GREFAB föreslås besluta att

godkänna uppföljningsrapport nr 1 per den 31 mars 2015

Ann-Christine Alkner-Dahl
VD

Lisbeth Schelander
Seniorkonsult

Bilaga 1 Uppföljningsrapport 1 2015 bolag

Uppföljningsrapport 1 2015 Bolag

GREFAB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Resultatredovisning och verksamhetsanalys	5
2.1	Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling.....	5
2.2	Resultatanalys till och med perioden och helår	7
2.2.1	<i>Utfall till och med perioden.....</i>	7
2.2.2	<i>Prognos</i>	7
2.3	Investeringar	7
2.4	Utveckling inom personalområdet.....	8
2.4.1	<i>Personalvolym och lönekostnad.....</i>	8
2.4.2	<i>Övrig utveckling inom personalområdet.....</i>	8
2.5	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	8
2.6	Nyckeltalsredovisning	8
3	Uppföljning av intern kontrollplan.....	9

1 Sammanfattning

Underhåll och investeringar

Underhålls och investeringsarbete följer den plan, som styrelsen antog i budget 2015.

Ny mottagningsstation har installerats i Björlanda Kile. Hela anläggningen med pumpgröpar, ledningsnät och installation beräknas bli klar i april/maj.

I Fiskebäck förväntas leverans av mottagningsstationen under vecka 16 och hela installationen beräknas vara klar i slutet av april

I Björlanda Kile pågår underhållsarbete av de pålar som har blivit åtgångna av framförallt is.

Underhållet innebär att ordentliga isskydd monteras som säkerställer pålarnas funktion framöver.

I Björlanda Kile kommer bolaget också att göra om ca 30 st 10-meters platser som idag är för smala och därför svåra att hyra ut. Dessa platser kommer istället att bli 22 nya platser med samma längd men med en bredd som är anpassade för att kunna tillgodose behovet av större platser.

Båtplatser och efterfrågan

2013 fanns cirka 7 400 båtplatser redovisade inom bolaget. Cirka 200 båtplatser försvann 2010 då Fastighetskontoret sa upp avtalet avseende Långedragbryggorna, vilket inte redovisades i bolagets statistik förrän i slutet av 2013. I nuläget förfogar bolaget över cirka 7200 platser. Av dessa platser är cirka 100 vakanta, vilka hyrs ut på korttid eller håller på att konverteras för att bli funktionella och ändamålsenliga.

Kön per 31 mars uppgick till cirka 5000, varav maximalt 1000 sökande bedöms vara intresserade av en båtplats omgående. Mellan december 2013 och december 2014 minskade kön med 590 sökande. Under perioden sa 389 båtägare upp sina platser, 448 uppsägningar inkom motsvarande period 2014.

Andrahandsarrenden

Under 2013 gjordes en kartläggning av Grefabs andrahandsarrenden. Utifrån denna kartläggning har bolaget tillsammans med Fastighetskontoret arbetat med att åtgärda situationen kring Grefabs andrahandsarrenden. Arbetet beräknades vara slutfört efter första kvartalet 2013, men har visat sig vara mer tidskrävande än planerat, bland annat på grund av att avtalskomplikationer som inte var kända då utredningen gjordes har upptäckts under arbetets gång.

I dagsläget har merparten av de gamla andrahandsarrenden sagts upp från Grefabs sida. Flera löper ytterligare några år, varför det kommer att ta några år innan Fastighetskontoret tagit över samtliga avtal, som de ska ta över.

Miljöåtgärder

Grefab har i ett föreläggande 2013-05-10 ålagts av Miljöförvaltningen att ta fram en handlingsplan för miljöåtgärder. Handlingsplanen är framtagen och beslutad av Grefabs styrelse under 2014. En mer detaljerad genomförandeplan har nu tagits fram och inlämnats till Miljöförvaltningen. Grefabs styrelse har fått en muntlig föredragning av planen vid senaste styrelsemötet och styrelsen kommer att fatta beslut om genomförandeplanen på mötet den 22 april 2015. Nedan redovisas en sammanställning av miljöåtgärder under 2014.

Spolplattor och reningsanläggningar

- Utredning avseende reningstekniken

- Byte av samtliga kolfilter i alla hamnar
- Slamsugning och rengöring av brunnar
- Provtagning av utgående vatten
- Separat provtagningsserie i Björlanda Kile för utvärdering av filterkapacitet

Latrintömningsstationer

- Förändringar har genomförts avseende slangar för renspolning och slangar för dricksvatten-påfyllning för att undvika förväxling.
- Förslag har tagits fram avseende daglig tillsyn, service, reservdelar samt förbättrad tillgänglighet till stationerna

Övriga miljöfrågor

- För rengöring/sopning av uppställningsytor i syfte att minska spridningen av miljögifter är avtal upprättat med extern entreprenör, innefattande sopning och omhändertagande av avfall.
- För miljöstationerna har ett samarbete startats upp med Kretslopp och Vatten med syfte att förbättra stationerna. Förbättringsförslag framtaget och under genomförande inför 2015.
- I investeringsplanen har Grefab tagit upp poster för iordningställande av spolplattor även vid upptagningsramper.
- En kartläggning har påbörjats avseende VA- och dagvatteninstallationer i framförallt Björlanda och Torslanda.

Ekonomi och personal

Kostnaden och intäkter för perioden följer i stort sett budget. Periodens resultat uppgår till - 4 931 tkr (-2 516 tkr 2014), vilket är 48 tkr bättre än budgeterat.

Båtägarnas insatser uppgår nu till 62,2 Mkr.

Investeringar under perioden uppgår till 745 tkr.

Ett kortfristigt lån på 5,0 Mkr finns hos Koncernbanken.

Lånet löses per den 31 maj 2015.

Sjukfrånvaron uppgår till 5,6 % för perioden jämfört med 10,1 % för motsvarande period föregående år. Två personer var långtidssjukskrivna under motsvarande period 2014 och eftersom bolaget har relativt få anställda får det en stor påverkan på det procentuella utfallet.

Under mars månad har säsongsanställd personal rekryterats till hamnarna för perioden 1 april - 30 juni.

2 Resultatredovisning och verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Underhåll och investeringar

Underhålls och investeringsarbete följer den plan, som styrelsen antog i budget 2015.

Ny mottagningsstation har installerats i Björlanda Kile. Hela anläggningen med pumpgröpar, ledningsnät och installation beräknas bli klar i april.

I Fiskebäck pågår förläggning av ledningar ut till nocken på brygga A, vilket handlar om ca 0,5 km ända in till hamnföreningsbyggnaden. Leverans av mottagningsstationen förväntas under vecka 16 och hela installationen beräknas vara klar i slutet av april

I Björlanda Kile pågår underhållsarbete under mars och halva april av de pålar som håller upp bryggorna R och S, då dessa har blivit åtgångna av framförallt is.

Underhållet innebär att ordentliga isskydd monteras som säkerställer pålarnas funktion framöver. Eftersom skadorna är av sådan omfattning och art kommer ytterligare utredning att genomföras.

På brygga O i Björlanda Kile kommer bolaget att göra om ca 30 st 10-meters platser som idag är för smala och därför svåra att hyra ut. Dessa platser kommer istället att bli 22 nya platser med samma längd men med en bredd som är anpassade för att kunna tillgodose behovet av större platser.

Båtplatser och efterfrågan

2013 fanns cirka 7 400 båtplatser redovisade inom bolaget. Cirka 200 båtplatser försvann 2010 då Fastighetskontoret sa upp avtalet avseende Långedragbryggorna, vilket inte redovisades i bolagets statistik förrän i slutet av 2013. I nuläget förfogar bolaget över cirka 7200 platser. Av dessa platser är cirka 100 vakanta, vilka hyrs ut på korttid eller håller på att konverteras för att bli funktionella och ändamålsenliga.

Kön per 31 mars uppgick till cirka 5000, varav maximalt 1000 sökande bedöms vara intresserade av en båtplats omgående. Mellan december 2013 och december 2014 minskade kön med 590 sökande. Under perioden sa 389 båtägare upp sina platser, 448 uppsägningar inkom motsvarande period 2014.

Andrahandsarrenden

Under 2013 gjordes en kartläggning av Grefabs andrahandsarrenden. Utifrån denna kartläggning har bolaget tillsammans med Fastighetskontoret arbetat att med att åtgärda situationen kring Grefabs andrahandsarrenden. Arbetet beräknades vara slutfört efter första kvartalet 2013, men har visat sig vara mer tidskrävande än planerat, bland annat på grund av att avtalskomplikationer som inte var kända då utredningen gjordes har upptäckts under arbetets gång.

I dagsläget har merparten av de gamla andrahandsarrenden sagts upp från Grefabs sida. Flera löper ytterligare några år, varför det kommer att ta några år innan Fastighetskontoret tagit över samtliga avtal, som de ska ta över.

Miljöåtgärder

Grefab har i ett föreläggande 2013-05-10 ålagts av Miljöförvaltningen att ta fram en handlingsplan för miljöåtgärder. Handlingsplanen är framtagen och beslutad av Grefabs styrelse under 2014. En mer detaljerad genomförandeplan har nu tagits fram och inlämnats till Miljöförvaltningen. Grefabs styrelse har fått en muntlig föredragning av planen vid senaste styrelsemötet och styrelsen kommer att fatta beslut om genomförandeplanen på mötet den 22 april 2015. Nedan redovisas en sammanställning

av miljöåtgärder under 2014.

Spolplattor och reningsanläggningar

- Utredning avseende reningstekniken
- Byte av samtliga kolfilter i alla hamnar
- Slamsugning och rengöring av brunnar
- Provtagning av utgående vatten
- Separat provtagningsserie i Björlanda Kile för utvärdering av filterkapacitet

Latrintömningsstationer

- Förändringar har genomförts avseende slangar för renspolning och slangar för dricksvatten-påfyllning för att undvika förväxling.
- Förslag har tagits fram avseende daglig tillsyn, service, reservdelar samt förbättrad tillgänglighet till stationerna

Övriga miljöfrågor

- För rengöring/sopning av uppställningsytor i syfte att minska spridningen av miljögifter är avtal upprättat med extern entreprenör, innefattande sopning och omhändertagande av avfall.
- För miljöstationerna har ett samarbete startats upp med Kretslopp och Vatten med syfte att förbättra stationerna. Förbättringsförslag framtaget och under genomförande inför 2015.
- I investeringsplanen har Grefab tagit upp poster för iordningställande av spolplattor även vid upptagningsramper.
- En kartläggning har påbörjats avseende VA- och dagvatteninstallationer i framförallt Björlanda och Torslanda.

Ekonomi och personal

Kostnaden och intäkter för perioden följer i stort sett budget. Periodens resultat uppgår till - 4 931 tkr (-2 516 tkr 2014), vilket är 48 tkr bättre än budgeterat.

Båtägarnas insatser uppgår nu till 62,2 Mkr.

Investeringar under perioden uppgår till 745 tkr.

Ett kortfristigt lån på 5,0 Mkr finns hos Koncernbanken.

Lånet löses per den 31 maj 2015.

Sjukfrånvaron uppgår till 5,6 % för perioden jämfört med 10,1 % för motsvarande period föregående år. Två personer var långtidssjukskrivna under motsvarande period 2014 och eftersom bolaget har relativt få anställda får det en stor påverkan på det procentuella utfallet. Under mars månad har säsongsanställd personal rekryterats till hamnarna för perioden 1 april - 30 juni.

2.2 Resultatanalys till och med perioden och helår

Resultaträkning i sammandrag tkr

	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg Prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter	7 844	8 171	-327	7 876	53 295	53 295	53 295	53 273
Kostnader	-12 769	-13 150	381	-10 368	-52 600	-52 600	-52 600	-49 254
Rörelseresultat	-4 925	-4 979	54	-2 492	695	695	695	4 019
Finansiella intäkter	13	25	-12	21	100	100	100	114
Finansiella kostnader	19	25	6	-45	-100	100	100	-121
Resultat efter fin. poster	-4 931	-4 979	48	-2 516	695	695	695	4 012

2.2.1 Utfall till och med perioden

Utfallet för perioden följer i stort sett budget.

2.2.2 Prognos

Prognosen för året beräknas vara samma som budgeterat.

2.3 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Nettoutgifter i mkr	Utfall t o m mars	Prognos helår	Budget helår
Nyinvesteringar			
Reinvesteringar	0,7	10	11,7
SUMMA INVESTERINGAR	0,7	10	11,7

Skillnad på 1 7 mkr mellan budget och prognos beror på försening i utbyte/renovering av bryggor yttre Saltholmen cirka 1 1mkr och att budget, cirka 0,6 mkr, för mottagningsstation Killingholmen inte kommer att tas i anspråk under 2015.

Investeringar i finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar, i mkr	Prognos 2015
0	0
Summa investeringar	0

Projektredovisning investeringsobjekt, pågående och kommande projekt enligt investeringsplaner

Benämning projekt enl. inv. plan, i mkr	Budget per projekt	Ack utfall tom perioden	Aktuell prognos för hela projektet	Beräknas färdigt (år, kv)

2.4 Utveckling inom personalområdet

2.4.1 Personalvolym och lönekostnad

Personalvolym och lönekostnad

Belopp i tkr	Utfall tom mars 2015	Utfall tom mars 2014	Prognos 2015	Bokslut 2014
Lönekostn. exkl arvoden	3 122	2 616	13 200	12 550
Arbetad tid (årsarbetare)	8	7	35	35
Lönekostnad per årsarbetare	390	374	377	358

2.4.2 Övrig utveckling inom personalområdet

Inget att rapportera under denna rubrik till kommunstyrelse eller kommunfullmäktige.

2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

Bolaget har inget särskilt uppdrag från kommunfullmäktige att rapportera.

2.6 Nyckeltalsredovisning

Nyckeltal

	Utfall perioden 2015	Budget/målvärde för perioden	Budget/målvärde för helår 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
De vi är till för						
Verksamhet						
Medarbetare						
Ekonomi						
Rörelseresultat	-4 925	-4 979	695	4 019	3 900	-4 791
Resultat efter fin poster	-4 931	-4 979	695	4 012	3 738	-5 170
Kassalikviditet	86	*	29	78	37	11
Soliditet	11	*	21	18	14	12
Eget kapital	9 395	9 348	17 995	14 326	13 326	12 326

*Bolaget har inte budgeterat något nyckeltal för perioden eftersom verksamhetens intäkter är säsongbetonade.

3 Uppföljning av intern kontrollplan

Styrelsen beslutade 2014-12-17 om intern kontrollplan för 2015. Ett antal områden och risker ska enligt denna plan följas upp och resultatet av uppföljningen ska rapporteras till styrelsen. I denna uppföljningsrapport ska resultat av uppföljning inom följande områden beskrivas.

- nya IT-system
- ny organisation
- rekrytering

Inga nya IT-system har införts under första kvartalet 2015. Arbete pågår med att inför e-attester av leverantörsfakturor inom bolagets befintliga ekonomisystem. Detta innebär att leverantörsfakturorna kommer att scannas in och registreras av Intraservice och konteras, atteras och betalas av bolaget. Hanteringen leverantörsfakturor blir då säkrare och fakturorna kan enklare spåras i systemet.

En uppdatering av båtplatssystemet har gjorts under perioden. Denna uppdatering gör det möjligt att gå vidare och få ett transparent systemstöd. Innan detta kan göras måste nuvarande båtplatssystem kvalitetssäkras efter uppdateringen.

Ingen förändring har gjorts av den organisation som etablerades 2014-06-01. Arbete pågår med att göra roller och ansvar i organisationen tydliga. Samtlig personal medverkar i detta arbete.

Vid rekryteringar (merparten säsongsanställda) under perioden har Göteborgs stads rekryteringsordning följts .

PM till styrelsen

Utfärdat 2015-04-22
Diarienummer **0640/15**
Repronummer **10/15**

Grefab

Thomas Ödlund
Telefon 031-3685833
E-post: thomas.odlund@grefab.se

Genomförandeplan miljöåtgärder 2015

Genomförandeplan miljöåtgärder 2015

Förslag till beslut

Att anta förslagna genomförandeplan miljöåtgärder 2015

Sammanfattning

Det tidigare genomförda arbetet med att ta fram en nulägesbeskrivning och en till Handlingsplan med förslag till utredningar och miljöåtgärder, visade att det finns många frågor inom miljöområdet att hantera för Grefab.

Grefab har med utgångspunkt från Handlingsplanen, med förslag till utredningar och åtgärder, nu tagit fram en Genomförandeplan för 2015/2016, som innehåller de utredningar och åtgärder som bolaget anser prioriterade och möjliga att genomföra.

En av de viktigaste frågorna har varit att få till stånd fungerande rutiner för kontroll och drift av samtliga hamnar ur miljösynpunkt. Flera steg har tagits redan under 2014 och ytterligare arbete kommer att utföras under 2015. Spolplattor och reningsanläggningar kommer att kontrolleras även under kommande upptagnings säsong och förbättringar som redan identifierats kommer att införas under året.

Organisatoriskt har Grefab genomfört förbättringar och skapat en tydligare ansvarsfördelning för miljöfrågorna.

Grefab tar under 2015 ytterligare ett steg mot att uppfylla kraven från Miljöförvaltningen genom att låta utföra miljötekniska markundersökningar i två hamnar, dagvattenutredning i en hamn samt sedimentundersökning i en hamn.

Undersökningarna ska utgöra en bedömningsgrund för miljösituationen i hamnarna och även fungera som ett diskussionsunderlag med Göteborgs stad som markägare.
Sammanfattningsvis kan konstateras att Grefab under 2014 har påbörjat ett omfattande arbete med miljöfrågorna i hamnarna och nu satt upp ett ambitiöst mål under 2015/2016 för att komma vidare.

Denna Genomförandeplan har muntligen presenterats för styrelsen den 4 mars och kommer att föreläggas styrelsen för beslut den 22 april 2015.

Ann-Christine Alkner-Dahl
VD

Thomas Ödlund
Teknisk chef

Bilaga 1 Genomförandeplan miljöåtgärder 2015

MARS 2015
GREFAB

GENOMFÖRANDEPLAN MILJÖÅTGÄRDER 2015/2016

BESLUTADE UTREDNINGAR OCH ÅTGÄRDER REVIDERAD 2015

DIARIE NR GREFAB: 0178/14

COWI

MARS 2015
GREFAB

GENOMFÖRANDEPLAN MILJÖÅTGÄRDER 2015/2016

BESLUTADE UTREDNINGAR OCH ÅTGÄRDER REVIDERAD 2015

PROJEKTNR. A064511
DOKUMENTNR.
VERSION 1.0
UTGIVNINGSDATUM 2015-03-31
UTARBETAD AV Krister Honkonen/Thomas Ödlund
DIARIE NR GREFAB 0178/14

INNEHÅLL

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Målsättning och struktur	7
1.3	Användning av genomförandeplanen	8
2	Genomförda åtgärder 2014	9
2.1	Spolplattor och reningsanläggningar	9
2.2	Mottagningsstationer latrin	9
2.3	Organisation	10
2.4	Övrigt	10
3	Beslutade utredningar, undersökningar och åtgärder	11
3.1	Övergripande miljöfrågor	11
3.2	Hantering av båtar	12
3.3	Utredningar mark, dagvatten och sediment	14
3.4	Övrigt	16
4	Tidplan	18
5	Kostnadsbedömning	19
6	Sammanfattning	20
7	Bilagor	21

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Grefab förelades 2013 av Miljöförvaltningen att ta fram en handlingsplan för miljöåtgärder i sex småbåtshamnar i Göteborgs kommun. De hamnar som omfattades av föreläggandet var Björlanda kile, Hinsholmskilen, Torslanda Lagun, Hovås, Saltholmen samt Fiskebäck.

COWI tog på uppdrag av GREFAB fram en nulägesbeskrivning och ett förslag till handlingsplan med förslag till utredningar och åtgärder, som färdigställdes i mars 2014. Under resterande delen av 2014 har arbete sedan utförts för att framförallt utreda, kontrollera och förbättra funktionen hos reningsanläggningarna vid spolplattorna i hamnarna men även med andra förbättringar som redovisas i detta dokument.

Som ett led i att arbeta vidare med miljöfrågorna har Grefab beslutat att upprätta en genomförandeplan, med handlingsplanen med förslag till utredningar och åtgärder som grund, för att ytterligare konkretisera och tidsätta planerade åtgärder. Planen är att dokumentet ska vara levande och därför revideras på årsbasis med avseende på genomförda och planerade miljöinsatser.

Genomförandeplanen ska sammanfatta genomförda åtgärder men framför allt redovisa vilka kommande åtgärder och aktiviteter som är inplanerade och beslutade i hamnarna.

1.2 Målsättning och struktur

Målsättningen med genomförandeplanen är att Grefab ska få en struktur i miljöarbetet som ger möjlighet att planera insatser framåt i tiden och att det skapas ett dokument som kan anpassas till investerings- och underhållsplaner. För genomförande av miljöåtgärder krävs en framförhållning i budgetarbetet för de kommande åren. Detta gäller speciellt för större undersökningar och åtgärder.

Genomförandeplanen är uppdelad i två huvuddelar enligt samma modell som föregående års förslag till handlingsplan.

Den första delen omfattar praktisk hantering av båtarna och relaterade effekter i hamnarna. Tanken är att Grefab själva ska kunna arbeta med åtgärder för att fortlöpande förbättra exempelvis spolplattor, reningsanläggningar, skrapning och målning av båtar samt avfallshanteringen kring detta. I den praktiska hanteringen ingår även informationsinsatser av skilda slag i hamnarna.

Den andra huvuddelen av genomförandeplanen gäller utredningsfrågor där extern kompetens kommer att krävas, och omfattar frågor rörande föroreningar i mark och sediment samt hantering av dagvatten i hamnarna.

Det finns även andra frågor som till viss del ligger utanför det ursprungliga uppdraget men som berör konkreta åtgärder som behöver genomföras av lagstiftnings-skäl eller för att förebygga hälso- och miljörisker. Grefab anser dessa vara av stor vikt och de hanteras också i detta dokument under kapitel 3.3.

I den del av genomförandeplanen som omfattar utredningar och åtgärder är det till stor del ekonomin som styr möjligheterna att utreda olika frågeställningar de närmaste åren. I handlingsplanen 2014 angavs ungefärliga prisnivåer för att genomföra utredningar gällande mark, sediment och dagvatten. Mer detaljerade kostnader för varje utredning tas fram löpande de kommande åren och de uppgifter som finns i handlingsplanen kan då användas som ett budgetverktyg.

1.3 Användning av genomförandeplanen

Genomförandeplanen ska användas för att skapa fungerande rutiner kring kontroll av utrustning, provtagning och förebyggande arbete med miljöåtgärder i hamnarna. Den ska även ge Grefab möjlighet att skapa en samordning mellan hamnarna för att samtliga anläggningar ska fungera enligt de krav som ställs från tillsynsmyndigheten.

Genom att kartlägga och lyfta fram problemområden får Grefab ett verktyg för diskussioner med både tillsynsmyndigheten och ägarna samt andra berörda kommunala förvaltningar i exempelvis arrende-, markägar- och planfrågor.

Genomförandeplanen är ett redskap för att visa vilka insatser man tagit beslut om i bolaget avseende miljöåtgärder. I genomförandeplanen ska enskilda åtgärder och utredningar lyftas in och tidsättas tillsammans med de ekonomiska och resursmässiga ramarna. Dessa planer inarbetas sedan i bolagets investerings- och underhållsplan.

2 Genomförda åtgärder 2014

2.1 Spolplattor och reningsanläggningar

Under 2014 har arbetet med att åtgärda brister vid spolplattor och reningsanläggningar påbörjats av Grefab. Efter en inledande utredning om reningsteknik konstaterades att anläggningar med påsfilter och kolfilter bedöms vara den bästa lösningen för de föroreningar som förekommer vid båtbottentvätt.

För att få bättre funktion i reningsanläggningarna vid spolplattorna byttes alla kolfilter inför upptagnings säsongen 2014. Rännor och brunnar slamsögs för att mätningarna skulle starta från ett nolläge.

Reningsanläggningarna provtogs under hösten genom samlingsprov som har redovisats till Miljöförvaltningen. Förbättringspotential i handhavande- och skötselrutiner har identifierats under 2014 och ska rättas till innan hösten 2015. Vattenmätare har installerats för utgående vatten i Björlanda kile. För övriga hamnar ska installation av provtagningskranar och vattenmätare genomföras innan nästa upptagnings säsong.

I Björlanda kile har en särskild mätserie genomförts för att utreda hur lång hållbarhet ett kolfilter har innan det måste bytas. Vattenprovtagningar utfördes under andra halvan av upptagnings säsongen utan att en försämring kunde ses. Provtagningsserien kommer därför att fortsätta hösten 2015 för att hitta en brytpunkt där filterbyte behöver göras.

2.2 Mottagningsstationer latrin

I handlingsplanen 2014 beskrevs risken för felaktig användning av färskvatten i anslutning till latrintömning. Det bedömdes finnas risk för att samma slang användes både för avspolning av tankar och för dricksvattenpåfyllning. Genom att ändra färg och längd på slang har Grefab försökt omöjliggöra felaktigt användande av avspolningsslang.

Beträffande latrintömningsstationer har förslag tagits fram avseende daglig tillsyn, service, reservdelar samt förbättrad tillgänglighet till stationerna i hamnarna.

2.3 Organisation

Organisation avseende miljöfrågor har förändrats inom Grefab under 2014. Grefabs tekniske chef fungerar som bolagets miljöansvarige och har som uppgift att vara kontakten mot tillsynsmyndigheterna samt att samordna och styra miljöarbetet i hamnarna men hjälp av cheferna på distrikten. Teknische chefen har även som uppgift att följa upp och kontrollera att allt fungerar samt driva miljöfrågorna framåt i enlighet med lagstiftning och aktuellt kunskapsläge.

Hamnarna har delats upp i två distrikt med en chef på respektive distrikt som i samarbete med tekniske chefen ska se till att man får en gemensam styrning och samordning av miljöarbetet i hamnarna.

2.4 Övrigt

Sopning av uppställningsytor för vinterförvaring bedömdes som en viktig del i att förhindra spridning av färgflagor med miljögifter. Grefab har avtal med extern entreprenör om sopning och ett korrekt omhändertagande av avfallet.

För miljöstationer i hamnarna har ett samarbete startat med Kretslopp och Vatten där diskussioner förts om förbättringar av stationerna. Beslut om förbättringsåtgärder inför 2015 har tagits.

Grefab har i investeringsplanen fört in poster för iordningsställande av spolplattor vid upptagningsramperna, en fråga som lyftes fram i förslaget till handlingsplan.

VA- och dagvatteninstallationer i hamnarna är under kartläggning då det tidigare saknats fullständiga ritningar. Påbörjades 2014 och färdigställs under 2015.

3 Beslutade utredningar, undersökningar och åtgärder

Handlingsplanen, med förslag till utredningar och åtgärder som presenterades 2014 innehöll ett stort antal förslag och idéer, såväl genomförbara som sådana som kräver fortsatta utredningar för att eventuellt kunna genomföras.

Under 2014 påbörjades ett arbete med att dels analysera de i Handlingsplanen framtagna förslagen och utifrån dessa upprätta en plan för genomförande (enl. denna Genomförandeplan) och dels fokuserades arbetet på att förbättra funktionaliteten kring spolplattor med tillhörande reningsanläggningar.

Inför 2015 har Grefab ett bättre grepp om situationen i de olika hamnarna och kommer därmed gå vidare med utredningar och åtgärder enligt denna Genomförandeplan.

3.1 Övergripande miljöfrågor

- › **Miljöansvar:** Teknische chefen fungerar som bolagets miljöansvarige och har som uppgift att vara kontakten mot tillsynsmyndigheterna samt att samordna och styra miljöarbetet i hamnarna men hjälp av cheferna på distrikten. Teknische chefen har även som uppgift att följa upp och kontrollera att allt fungerar samt driva miljöfrågorna framåt i enlighet med lagstiftning och aktuellt kunskapsläge.
- › **Samordning:** De flesta av miljöfrågorna berör samtliga hamnar och kräver en samordning för att arbetet ska bli effektivt. De båda cheferna för Norr resp. Söder tillsammans med den tekniska chefen ska gemensamt styra och samordna arbetet. På grund av personalbyten under 2014 finns ett fortsatt behov av att arbeta med organisationens roller och ansvarsfördelning under kommande år. Under 2015 kommer därför arbetet med att definiera roller och ansvar inom organisationen att fortsätta.
- › **Instruktioner:** Driftsrutiner och skötselansvisningar för reningsanläggningar vid spolplattor tas fram så att personalen får möjlighet att utföra skötsel, underhåll och provtagningar av anläggningarna på ett enhetligt och korrekt sätt. Ett utbildningstillfälle anordnas med en genomgång av driftsrutiner och

skötsel av reningsanläggningarna. I samtliga hamnar kommer skötselinstruktioner för reningsanläggningar att sättas upp tillsammans med loggbok där det löpande underhållet vid spolplattor och reningsanläggningar förs in.

- › **Utbildning:** En generell miljöutbildning för hamnpersonal genomförs under 2015 för att alla ska vara medvetna om vilka miljöeffekter verksamheten bidrar med och hur man kan arbeta med att minska dessa.
- › **Information:** Grefab ska under 2015 fortsätta informera kunderna om effekterna av att använda icke tillåtna färger och att sprida miljöfarliga ämnen vid skrapning, målning, tvättning och annat underhåll av båtarna. Ett led i arbetet blir att utveckla informationen på hemsidan och genom bättre/fler anslag på miljöstationerna.

3.2 Hantering av båtar

I detta kapitel beskrivs problemställningar i hamnarna där beslut tagits om åtgärder. Åtgärderna avser sådant som Grefab tagit beslut om inom bolagets ekonomiska ramar.

3.2.1 Avspolning i samband med upptag vid kran

Avspolning av båtar vid upptag med kran förekommer i samtliga hamnar som omfattas av förslaget till handlingsplan från 2014. Problemställningen beträffande reningsanläggningarnas funktion bedömdes vara högt prioriterad och arbetet under 2014 har därför varit fokuserat på att utreda anläggningarnas funktion. En bakgrundsutredning beträffande den installerade reningstekniken har genomförts och förnyade provtagningar har utförts under hösten 2014. Resultaten har visat på en betydande förbättring av reningen men ytterligare kontroller behöver göras under 2015. Under året ska därför följande punkter genomföras:

- › Rutiner för underhåll och drift av reningsanläggningarna ska finnas på plats innan upptagnings säsongen 2015. Skriftliga rutinbeskrivningar och skötselinstruktioner kommer att finnas i alla hamnar och hanteringen av anläggningarna ska dokumenteras i loggbok som kommer att finnas vid varje anläggning. I samband med upprättande av rutinbeskrivningar kommer en utbildning för hamnpersonalen att genomföras i varje hamn.
- › Alla reningsanläggningarna ska under 2015 förses med vattenmätare för att få kontroll på mängden utgående vatten. Grefab ska även se över möjligheten att ha larm för att snabbt uppmärksamma om det blir stopp i filteranläggningen när högtryckstvätten används.
- › Fortsatt provtagningsserie genomförs i Björlanda kile för att utreda livslängden på de kolfilter som används. Detta är viktigt för att kunna fastställa vilka utbytesintervall som ska tillämpas. Målsättningen är att kunna optimera användningen både beträffande teknisk och miljömässig

funktionalitet och ur ekonomisk aspekt. Erfarenheten kan sedan tillämpas i övriga hamnar.

- › Nya provtagningar av utgående vatten görs i hamnar där funktionen inte var tillfredsställande under hösten 2014. Det finns krav från Miljöförvaltningen på att en åtgärdsplan för fortsatta åtgärder och provtagning lämnas in under våren 2015 för några hamnar. Nedan redovisas planerade åtgärder i dessa hamnar:

- I Björlanda kile kommer uppföljande provtagning att ske under hösten 2015 enligt beskrivning ovan. Resultat ska redovisas senast 15 december 2015.

- I Hovås kommer uppföljande provtagning att utföras under hösten 2015. Resultat ska redovisas senast 15 december 2015.

- I Fiskebäck kommer en genomgång av anläggningen att göras med funktionskontroll samt installation av kranar för provtagning. Anläggningen är utformad som i övriga hamnar och bedöms vid full funktion ha samma reningseffekt. Resultat av förnyade provtagningar redovisas senast 15 december 2015.

- I Saltholmen kommer en genomgång av anläggningen att göras med funktionskontroll samt installation av kranar för provtagning. En genomgång av anläggningens utformning görs då den skiljer sig från övriga hamnar med anläggningen inbyggd i en container. Vid normal funktion bedöms dock att samma reningseffekt ska uppnås som i övriga anläggningar. Resultat av förnyade provtagningar redovisas senast 15 december 2015.

- I Hinsholmskilen kommer en genomgång av anläggningen att göras med funktionskontroll samt installation av kranar för provtagning. Anläggningen är utformad som i övriga hamnar och bedöms vid full funktion ha samma reningseffekt. Resultat av förnyade provtagningar redovisas senast 15 december 2015.

- › Långsiktiga provtagningsrutiner bör under 2015 upprättas för provtagning av utgående vatten i enlighet med de krav som ställs av tillsynsmyndigheterna. Rutinerna ska stämmas av mot de nya riktlinjer som Havs och Vattenmyndigheten tagit fram under december 2014 (ska revideras igen under 2015).
- › För att underlätta provtagning ska avtappningskranar installeras före och efter filtren.
- › Information om felaktig användning av spolrännor och brunnar ska placeras ut i anslutning till spolplattorna för att undvika otillåtna vätskor som kan påverka reningsanläggningarnas funktion.
- › Slamsugning av spolrännor och brunnar vid samtliga spolplattor görs under våren 2015.

3.2.2 Avspolning i samband med upptag via ramp

I nulägesbeskrivningen och förslaget till handlingsplan 2014 identifierades avspolning av båtar vid upptagningsramper som ett problemområde. I investeringsplanen finns nu utbyggnad av spolplattor i anslutning till ramperna med som en kommande förbättring.

- › Grefab kommer under 2015 att utreda utbyggnaden av fler spolplattor för att underlätta avspolning av småbåtar som tas upp på trailer. Målsättningen är att göra det smidigt att spola av båten vid upptag för att undvika att detta görs på andra olämpligare platser utanför småbåtshamnarna.

3.2.3 Underhåll av båtar såsom målning, skrapning och konservering av båtmotorer

Underhåll av båtarna kan orsaka miljöproblem i flera avseenden. Skrapning av båtarna ger upphov till färgrester som hamnar på marken. Miljögifter från färgerna kan därefter spridas vidare ner i marken eller med dagvattnet ut i hamnbassängen. Även spridning via damning sker över större områden under blåsiga dagar som är vanligt förekommande. Problemet med färgrester bör ur tillsynshänseende även vägas mot alternativet att båtägarna skrapar sina båtar på annan olämplig plats utan någon kontroll.

- › Vid skrapning och målning av båtar ska presenning användas för att samla in färgrester. Det finns beskrivet i hamnreglerna för Grefabs hamnar men följs inte alltid av båtägarna. Utökad information görs under 2015 genom anslag i hamnarna och information på hemsidan. Personalen ska bli bättre på att påminna båtägare om kravet på uppstädning i samband med sjösättning vilket redan idag är ett krav i hamnarna.
- › Vid konservering av motorer sker ibland utsläpp av glykol till vatten eller mark. Ingen uppgift finns om omfattningen av detta. I hallarna i Torslanda planeras för en installation av en testanläggning för omhändertagande av både glykol och avgaser. Anläggningen kommer sedan att utvärderas för möjlig utveckling i fler hallar.
- › Sopning av uppställningsytorna efter vårsäsongen är av stort värde för att samla in färgrester från asfalterade ytor. Grefab har idag avtal med extern entreprenör om sopning och omhändertagande av avfallet en gång per år vilket kommer att upprätthållas.

3.3 Utredningar mark, dagvatten och sediment

Kravet på en handlingsplan för miljöåtgärder hade sin utgångspunkt i den misstänkta föroreningsituationen i mark och sediment i hamnområdena.

Utredningarna kräver, till skillnad från båthanteringen, att extern kompetens tas in för att utföra undersökningar och riskbedömningar samt för att ge råd om hur hamnområden ska hanteras framöver.

Vid en eventuell nedläggning, förändrad ägarstruktur eller försäljning av en hamn kommer en ev. miljöskuld att aktualiseras. Troligen kommer Grefab då att få krav från tillsynsmyndigheten om att utföra undersökningar och eventuellt även saneringsåtgärder. Det finns därför skäl att sträva efter att fastställa en miljöstatus för hamnarna under de närmaste åren i samråd med Göteborgs stad som är markägare.

Det är lämpligt att planera in undersökningar och utredningar i den ekonomiska planen för att ha kontroll på kostnaderna över en längre tidsperiod.

3.3.1 Provtagning av förorenad mark

I dagsläget finns miljötekniska markundersökningar endast i en hamn, Hinsholmskilen. Där togs prov i en punkt i Länsstyrelsens kartläggning av småbåtshamnar på västkusten 2010.

- › Under 2015 planerar Grefab att låta utföra miljötekniska markundersökningar i två hamnar.
- › Efter genomförda undersökningar kan en riskbedömning göras för att bedöma behovet av ev. saneringsåtgärder. Resultaten från två undersökningar kan användas som en vägledning för en generell bedömning av samtliga hamnar fram till dess att ytterligare undersökningar kan genomföras.

Vilka hamnar som undersöks under 2015 kommer att beslutas under våren 2015.

- › En översiktlig kostnadsuppskattning för en undersökning av en mindre hamn med en fältdag och 10 provpunkter hamnar på omkring 80 000 kr inklusive analyser. För en större hamn kan två fältdagar krävas och med 20 provpunkter hamnar kostnaden på omkring 130 000 kr inklusive analyser.

3.3.2 Utredning av dagvatten

Förorenat dagvatten från hamnens uppställningsytor för båtar utgör en källa till föroreningsspridning inom och kring Grefabs småbåtshamnar. Hanteringen och reningen av dagvatten varierar i de olika hamnarna och det finns ingen uttalad strategi eller kunskap om hur dagvattenavrinningen eventuellt bidrar till föroreningsspridningen.

För att höja kunskapsnivån kring dagvattenhanteringen och för att kunna planera och genomföra rätt insatser planerar Grefab att genomföra en dagvattenutredning i en hamn med start under 2015.

- › Utredningen omfattar en genomgång av befintligt dagvattensystem inklusive eventuella reningsanläggningar etc.

- › Beräkning av vattenflöden görs för olika delytor liksom en bedömning av reningsbehovet för dagvatten från de olika ytorna. Ett förslag tas fram på hur man kan gå vidare där behov föreligger.
- › Beroende på hamnens yta samt kvalitet på tillhandahållet underlagsmaterial för utredning är uppskattad budget för en dagvattenutredning 75 000-150 000 kr.

3.3.3 Provtagning av sediment

Avseende föroreningsituationen i sediment finns undersökningar avseende tributyltenn, TBT, i tre av de aktuella hamnarna, Björlanda kile, Hinsholmskilen och Fiskebäck. Undersökningarna gjordes som ett led i Länsstyrelsens kartläggning av småbåtshamnar på västkusten 2010. Analysresultaten pekar på genomgående höga halter av TBT i sedimenten. Utifrån dessa resultat och andra studier av sediment i småbåtshamnar görs bedömningen att sedimenten i alla de aktuella hamnarna till viss grad är förorenade.

- › Provtagning av sediment i Saltholmen inre planeras in under 2015. Syftet är att kunna planera inför ett kommande behov av muddring i hamnen i samband med ombyggnation av bryggor.
- › Resultatet från provtagningarna ska ligga till grund för beslut om framtida åtgärder. Inför en muddring krävs tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken, och i en tillståndprocess krävs vanligen undersökning av sedimenten.
- › En enklare sedimentprovtagning inklusive analys av 10 delprover (5 provpunkter, 2 nivåer) beräknas kosta ca 95 000 kr. Vid provtagning från bryggor kan kostnaden hållas nere något. En mer omfattande undersökning i en större hamn, inklusive analys av upp till 30 prover (15 provpunkter, 2 nivåer) beräknas kosta upp till 250 000 kr.

3.4 Övrigt

3.4.1 Arbetsmiljö

Arbetsmiljön i hamnarna är en övergripande fråga som Grefab fortlöpande kommer att arbeta vidare med.

- › I Torslanda lagun upplevs det som ett problem att båtägarna vid service låter motorerna gå på tomgång inne i uppställningshallarna, då det ger stora mängder avgaser. Installation av ett testsystem för utsug av avgaser och bortledning/upsamling av glykol planeras därför i uppställningshallen i Torslanda lagun (se 3.2.3).
- › Under våren/sommaren 2015 kommer en riskinventering att genomföras med avseende på hur personalen utsätts för gifter från bottenfärgerna.

- › Översyn och förbättringar av arbetsmiljön för hamnpersonalen fortgår kontinuerligt som ett löpande arbete, integrerat i verksamheten.

3.4.2 Stationer för latrintömning

Stationer för latrintömning finns idag i alla hamnar utom i Fiskebäck och Killingsholmen. Med förbud mot tömning av toalettavfall i havet från 1 april 2015 kommer behovet av tömning att öka och systemen behöver byggas ut och göras mer lättillgängliga. Ytterligare åtgärder, utöver nedanstående, avvaktas till dess nyttjandegraden för befintliga stationer har kunnat utvärderas.

- › Idag är de befintliga stationerna i flera fall svåra att komma åt på grund av sin placering längst in i hamnarna. På sikt kommer därför omplacering av vissa stationer att ske och i Björlanda kile kommer en kompletterande station att installeras under våren 2015. I Hinsholmen kommer en station att flyttas längre ut för bättre åtkomst.
- › I Fiskebäck kommer nya mottagningsstationer att installeras innan 1 april 2015.
- › I Killingsholmen är antalet båtar med behov av tömning lågt (<10). De kommer tills vidare att hänvisas till Hovås hamn.
- › Grefab ser under 2015 över frågor avseende daglig tillsyn, service, reservdelar för en förbättrad driftsmässig tillgänglighet till stationerna i hamnarna.
- › Installation av räkneverk skall utredas för alla stationer så att man kan se hur mycket de används.

3.4.3 Miljöstationer/hantering av avfall

Grefab har under 2014 fört diskussioner med Kretslopp och Vatten om utformningen av miljöstationerna i hamnarna. Förbättringsförslag har tagits fram.

- › I samarbete med Kretslopp och Vatten ska miljöstationerna under 2015 byggas om och förbättras. Skyltningen i hamnarna och information på hemsidan om vad som är tillåtet ska förbättras.
- › En bättre containerutformning ska förbättra hanteringen av avfall i hamnarna.
- › En ommålning av stationerna genomförs, belysningen förbättras, tömningsfrekvens ses över, containerstorlekar, märkning och information ses över etc.

4 Tidplan

Denna genomförandeplan är ett led i arbetet med att behandla de prioriterade åtgärder och utredningar som togs upp i "Handlingsplan miljöåtgärder, med förslag till utredningar och åtgärder" 2014.

Samtliga de åtgärder som ingår i denna genomförandeplan skall genomföras under 2015 och 2016.

Genomförandeplanen sammanfattar dels genomförda åtgärder men redovisar framför allt vilka kommande åtgärder och aktiviteter som är inplanerade och beslutade i hamnarna. Målsättningen är att fram till 2018 arbeta igenom de utredningar och åtgärder som bedöms nödvändiga med förslaget till handlingsplanen som ett grunddokument.

Målet är att miljösituationen i alla hamnar, avseende dagvatten, mark och sediment, ska vara utredd och känd när tidplanen som sattes i förslaget till handlingsplan löper ut år 2018, samt att miljöarbetet då är en naturlig del av den löpande verksamheten.

I Bilaga 1 framgår en översiktlig tidplan över planerade åtgärder under framförallt åren 2015/2016.

5 Kostnadsbedömning

Översiktlig kostnadsbedömning förknippad med genomförandeplanen framgår enligt tabellen nedan.

Utbildning av hamnpersonal avseende reningsanläggningar och allmän miljöutbildning	30 000 kr
Installation av vattenmätare och provtagningskranar vid reningsanläggningar samt utredning om larm.	40 000 kr
Fortsatt provtagningsserie Björlanda	75 000 kr
Kompletterande provtagningar i övriga hamnar inklusive analyser	40 000 kr
Utredning av spolplattor vid trailerupptag	70 000 kr
Provanläggning för insamling av glykol och avgaser i Torslanda	50 000 kr
Provtagning av förorenad mark i två hamnar, en stor och liten hamn	210 000 kr
Dagvattenutredning i en hamn	150 000 kr
Sedimentprovtagning Saltholmen	100 000 kr
Mottagningsstationer latrin - Ny station Fiskebäck (350kkr) - Ny station Björlanda (400kkr) - Flytt av mottagningsplats Hinsholmen (100kkr)	850 000 kr
Slamsugning av spolrännor och brunnar	15 000 kr
Totalsumma (Exkl. Mottagningsstationer)	1 630 000 kr 780 000 kr)

6 Sammanfattning

Det tidigare genomförda arbetet med att ta fram en nulägesbeskrivning och ett förslag till handlingsplan med förslag till utredningar och miljöåtgärder, visade att det finns många frågor inom miljöområdet att hantera för Grefab.

Grefab har med utgångspunkt från förslaget påbörjat arbetet under 2014 och kan nu, med denna genomförandeplan, ta steget vidare till beslutade utredningar och åtgärder under 2015 och framåt.

En av de viktigaste frågorna har varit att få till stånd fungerande rutiner för kontroll och drift av samtliga hamnar ur miljösynpunkt. Flera steg har tagits redan under 2014 och ytterligare arbete kommer att utföras under 2015. Spolplattor och reningsanläggningar kommer att kontrolleras även under kommande upptagningsäsong och förbättringar som redan identifierats kommer att införas under året.

Organisatoriskt har Grefab genomfört förbättringar och skapat en tydligare ansvarsfördelning för miljöfrågorna.

Grefab tar under 2015 ytterligare ett steg mot att uppfylla kraven från Miljöförvaltningen genom att låta utföra miljötekniska markundersökningar i två hamnar, dagvattenutredning i en hamn samt sedimentundersökning i en hamn.

Undersökningarna ska utgöra en bedömningsgrund för miljösituationen i hamnarna och även fungera som ett diskussionsunderlag med Göteborgs stad som markägare.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Grefab under 2014 har påbörjat ett omfattande arbete med miljöfrågorna i hamnarna och nu satt upp ett ambitiöst mål under 2015/2016 för att komma vidare.

Denna Genomförandeplan har muntligen presenterats för styrelsen den 4 mars och kommer att föreläggas styrelsen för beslut den 22 april 2015.

7 Bilagor

- Bilaga 1 Översiktlig tidplan över planerade åtgärder under 2015/2016
- Bilaga 2 Sammanställning över genomförda och beslutade åtgärder under 2014 resp. 2015/2016

Genomförandeplan, översiktlig tidplan för utredningar och åtgärder 2015-2016

		2014	2015	2016	2017	2018	Kommentar
Organisation							
Miljöansvar	Löpande från 2014/2015						Tekniska chefen har utsetts till miljöansvarig under 2014
Samordning	Löpande från 2014/2015						Hamnarna uppdelade i 2 distrikt från 2014. Tekniska chefen och distriktscheferna samordnar aktiviteterna.
Utbildning	Miljökunskap allmän						En allmän miljöutbildning (med fokus på de områden som berör båtrhamnar) genomförs för personalen under 2015.
Information	Anslag och hemsida						Grefab kommer att arbeta löpande med information om miljöåtgärder på sin hemsida och genom förbättrade anslag i hamnarna.
Hantering av båtar							
Spolplattor	Funktion						Utredning och provtagning under 2014, fortsatt kontroll av funktion 2015. Vattenmätare, kranar installeras. Möjlighet till larm ses över.
	Rutiner, skötsel						Utbildning genomförs under 2015 avseende drift, skötsel av reningsanläggningarna
	Drift och underhåll						Rutiner, skötselinstruktioner tas fram för samtliga reningsanläggningar.
Upptagningsramper	Utredning/Funktion						Utredning för fler spolplattor i anslutning till ramper genomförs under 2015.
Slipning, skrapning, målning	Rutiner						Översyn av rutiner, utveckla arbetet med informationsspridning för att minska spridning av föroreningar från båtbottnfärger
	Information						Arbete med informationsspridning via anslag och hemsida.
Glykol	Testanläggning/rutiner						Testanläggning för uppsamling av glykol installeras i hall i Torslanda lagun.
Övrigt							
Arbetsmiljö							Kontinuerligt arbete med förbättringar
Latrintömning	Installation, översyn, åtgärder						Installera nya stationer i Björlanda och Fiskebäck 2015, se över placeringen av befintliga stationer ur ett tillgänglighets- och hälsoperspektiv
	Drift och underhåll						Genom utbildning och information öka tillgänglighet genom förhöjd funktionalitet
Miljöstationer	Översyn och åtgärder						Möten med Kretslopp och Vatten beträffande förbättringar, där vissa är inplanerade under 2015.
Utredningar							
Dagvatten	Utredning						Dagvattenutredning i en hamn planeras under 2015. Behovet i övriga hamnar bedöms därefter.
Mark	Utredning						Markundersökningar i två hamnar planeras 2015.
Sediment	Utredning						Provtagning av sediment planeras i Saltholmen inre under 2015

Bilaga 2

Sammanställning av miljöåtgärder

Genomförda 2014

Spolplattor och reningsanläggningar

- › Utredning av reningstekniken
- › Byte av kolfilter i alla hamnar
- › Slamsugning av spolrännor och brunnar
- › Provtagning av utgående vatten
- › Särskild provtagningsserie i Björlanda kile för utvärdering av filterkapacitet
- › Installation av vattenmätare i Björlanda kile

Organisation

- › Teknische chefen har utsetts till miljöansvarig i bolaget
- › Uppdelning av hamnar i två distrikt där chef för respektive distrikt tillsammans med teknische chefen ska se till att få en gemensam styrning och samordning av miljöarbetet i hamnarna.

Latrintömningsstationer

- › Förändringar har genomförts avseende slangar för renspolning och slangar för dricksvattenpåfyllning, för att undvika förväxling.
- › Förslag har tagits fram avseende daglig tillsyn, service, reservdelar samt förbättrad tillgänglighet till stationerna.

Övriga miljöfrågor

- › För sopning av uppställningsytor i syfte att minska spridningen av miljögifter finns avtal med extern entreprenör om sopning och omhändertagande av avfallet.
- › För miljöstationerna har ett samarbete startat med Kretslopp och Vatten där diskussioner förts om förbättringar av stationerna där förslag på åtgärder inför 2015 tagits fram.
- › I investeringsplanen har Grefab fört in poster för iordningställande av spolplattor även vid upptagningsramper.
- › En kartläggning har påbörjats avseende VA- och dagvatteninstallationer i hamnarna.

Planerade och beslutade 2015 och framåt

Spolplattor och reningsanläggningar

- › Fortsatt provtagning av utgående vatten görs under hösten 2015 i hamnarna.
- › Provtagningsserien i Björlanda kile fortsätter med målet att skapa en bättre kunskap om kolfiltrens kapacitet.
- › Installation av såväl vattenmätare och kranar för provtagning vid reningsanläggningarna.
- › Utredning av möjligheter till larm i reningsanläggningarna.
- › Framtagande av drifrutiner och skötselinstruktioner för anläggningarna.
- › Slamsugning av spolrännor och brunnar vid samtliga spolplattor görs under våren 2015.
- › Anslag om förbud att hälla andra miljöfarliga vätskor i rännor och brunnar.

Utbildning

- › En miljöutbildning för hamnpersonal genomförs under 2015 för att alla ska vara medvetna om vilka miljöeffekter verksamheten bidrar med och hur man ska arbeta med att minska dessa.
- › Utbildning av hamnpersonal gällande drift och skötsel av reningsanläggningarna genomförs utöver allmän miljöutbildning.

Information

- › Grefab ska under 2015 fortsätta informera kunderna om effekterna av att använda icke tillåtna färger och att sprida miljöfarliga ämnen vid skrapning, målning, tvättning och annat underhåll av båtarna. Ett led i arbetet blir att utveckla informationen på hemsidan och genom bättre/ fler anslag på miljöstationerna.

Upptag vid ramp

- › Grefab kommer under 2015 att utreda utbyggnaden av fler spolplattor för att underlätta avspolning av små båtar som tas upp på trailer.

Underhåll av båtar

- › Vid skrapning och målning av båtar ska presenning användas för att samla in färgrester. Utökad information om hamnreglerna görs under 2015 genom anslag i hamnarna och information på hemsidan. Hamnpersonalen ska bli bättre på att påminna båtägarna om kravet på uppstädning.
- › I hallarna i Torslanda planeras för en installation av en testanläggning för omhändertagande av både glykol och avgaser.

- › Upprätthållande av avtal med extern part avseende sopning/rengöring av uppställningsytor i syfte att minska spridningen av miljögifter samt omhändertagande av avfallet.

Utredning av mark, dagvatten och sediment

- › Under 2015 planerar Grefab att låta utföra miljötekniska markundersökningar i två hamnar.
- › Grefab planerar att genomföra en dagvattenutredning i en hamn med start under 2015
- › Provtagning av sediment i Saltholmen inre planeras in under 2015. Syftet är att planera ett kommande behov av muddring i hamnen i samband med ombyggnation av bryggor.

Stationer för latrintömning

- › I Fiskebäck kommer nya mottagningsstationer att installeras innan den 1 april 2015.
- › I Björlanda kile kommer ytterligare en station att installeras under våren 2015.
- › I Hinsholmen kommer nuvarande anlösningsplats för latrintömning att flyttas för ökad tillgänglighet.
- › Många mottagningsstationer är inte optimalt placerade med hänsyn till åtkomst för kunder/båtar vilket gör att Grefab under 2015 kommer att utreda alternativa placeringar.
- › Grefab ska under 2015 se över rutiner avseende daglig tillsyn, service, reservdelar för en förbättrad driftsmässig tillgänglighet till stationerna i hamnarna.
- › Installation av räkneverk skall utredas för alla stationer

Miljöstationer

- › I samarbete med Kretslopp och Vatten kommer miljöstationerna under 2015 att byggas om och förbättras. Skyltningen i hamnarna och information på hemsidan om vad som är tillåtet ska förbättras.
- › En ommålning av stationerna genomförs, belysningen förbättras, tömningsfrekvens ses över, containerstorlekar, märkning och information ses över etc.